

Obsah

Upozornění	3
Použité zkratky	7
Oddíl A	
Východiska	8
I. Vnitrostátní, mezinárodní a evropský rozměr práva	8
1. Úvodní poznámky	8
2. Vnitrostátní právo	8
3. Mezinárodní právo (= mezinárodní právo veřejné)	9
4. Právo Evropských společenství	11
Oddíl B	
Mezinárodní právo	13
II. Mezinárodní právo (veřejné) - pojem, specifika, subjekty	13
1. Pojem a specifika mezinárodního práva	13
2. Subjekty mezinárodního práva	15
a) <i>Státy</i>	16
b) <i>Mezinárodní organizace</i>	17
c) <i>Další subjekty mezinárodního práva</i>	17
3. Koncepce vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva	18
III. Pojem mezinárodní smlouvy a smluvního práva mezinárodního a vnitrostátního	19
1. Pojem a označení mezinárodní smlouvy, její části	19
2. Smluvní právo mezinárodní	20
3. Vnitrostátní právo mezinárodních smluv	21
4. Třídění mezinárodních smluv	21
a) <i>Počet smluvních stran</i>	21
b) <i>Možnost přístupu k mnohostranné smlouvě</i>	21
c) <i>Forma smlouvy</i>	22
d) <i>Úroveň sjednání smlouvy</i>	22
e) <i>Obsah smlouvy z hlediska věcného</i>	22
f) <i>Normativní obsah smlouvy, smlouvy "inter partes" a "erga omnes"</i>	22
g) <i>Smlouvy "self-executing"</i>	23
5. Zásady mezinárodního smluvního práva	24
a) <i>Zásada "pacta sunt servanda"</i>	24
b) <i>Zásada dobré víry</i>	24
c) <i>Zásada smluvní volnosti a svobodné vůle stran</i>	25

<i>d) Zásada nezávaznosti smluv pro třetí strany</i>	25
<i>e) Zásada vyloučení zpětné působnosti smluv</i>	25
<i>f) Zásady lex posterior derogat legi priori a lex specialis derogat legi generali</i>	25

IV. Vznik mezinárodní smlouvy **26**

1. Sjednání textu smlouvy	26
<i>a) Sondáž a expertní jednání</i>	26
<i>b) Přijetí a autentifikace textu</i>	27
2. Schvalování smluv	27
<i>a) Vnitrostátní procedura schvalování mezinárodních smluv</i>	27
<i>b) Kategorizace smluv podle Ústavy ČR pro účely schvalování</i>	28
3. Vyjádření definitivního souhlasu se smlouvou po jejím vnitrostátním schválení	29
4. Vstup smlouvy v platnost	30
5. Platnost a účinnost mezinárodní smlouvy. Prozatímní provádění smlouvy	31
6. Prezentace textu a jazyk smlouvy	32
<i>a) Smlouvy dvoustranné</i>	32
<i>b) Smlouvy mnohostranné</i>	33
7. Technické zajištění právního života smlouvy	33
8. Výhrady k mezinárodním smlouvám	34
<i>a) Pojem výhrady</i>	34
<i>b) Přípustnost výhrady</i>	34
9. Výklad mezinárodních smluv	35
10. Vyhlášení mezinárodních smluv v ČR	36

V. Mezinárodní smlouva v českém vnitrostátním právu. Její bezprostřední závaznost pro vnitrostátní subjekty (jednotlivce) **38**

1. Úvodní předpoklad	38
2. Závaznost mezinárodní smlouvy v oblasti vnitrostátního práva	38
<i>a) Smlouvy, předmětem jejichž úpravy jsou vnitrostátní právní vztahy</i>	38
<i>b) Smlouvy přímo (legislativně technicky) použitelné na právní poměry vnitrostátních subjektů (smlouvy "self-executing")</i>	40
<i>c) Aplikace a použití smlouvy</i>	41
3. Uvedení mezinárodní smlouvy do vnitrostátního práva	41
4. Odkaz na mezinárodní smlouvy (v ústavě, v jednotlivých zákonech) a jeho právní účinky	43
<i>a) Podmínky odkazu</i>	43
<i>b) "Právní síla" (postavení) mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právu</i>	44
<i>c) Platnost mezinárodní smlouvy a její účinky z hlediska vnitrostátního práva</i>	45
<i>d) Vyhlášení mezinárodní smlouvy jako podmínka jejího přímého vnitrostátního závaznosti</i>	46
<i>e) Zvláštní kategorie mezinárodních smluv podle čl. 10a Ústavy</i>	46
<i>f) Vztah mezinárodních smluv a Ústavy ČR</i>	47
Výňatky z Ústavy České republiky	47

Oddíl C	
Právo Evropské unie	49
Úvodní informace o EU	49
VI. Evropská integrace a vznik Evropských společenství a Evropské unie. Současný stav	49
1. Základ evropské integrace po druhé světové válce	49
2. Nová metoda integrace: nadstátnost	50
3. Stadia integrace. Evropská společenství a Evropská unie	51
<i>a) Vznik a počáteční vývoj Evropských společenství</i>	51
<i>b) Vznik Evropské unie</i>	52
4. Povaha a právní postavení Společenství	54
<i>a) Nadstátnost (supranacionalita)</i>	54
<i>b) Věcné vymezení pravomocí (jen informativně)</i>	55
5. Právní subjektivita Společenství	56
6. Charakter Evropské unie v současnosti	56
7. EU dnes - Smlouva o ústavě pro Evropu	58
8. Žhavá současnost – Lisabonská smlouva	60
VII. Organizační struktura Evropských společenství a Evropské unie	63
1. Úvodní přehled organizační (institucionální) struktury ES a EU	63
2. Evropská komise	64
<i>a) Pravomoci Komise</i>	64
<i>b) Složení</i>	64
2. Rada Evropské unie	66
<i>a) Složení</i>	66
<i>b) Pravomoci</i>	66
<i>c) Hlasování v Radě</i>	67
<i>d) Výbor stálých zástupců (COREPER)</i>	69
3. Evropský parlament	69
<i>a) Vývoj</i>	69
<i>b) Pravomoci</i>	70
<i>c) Složení</i>	71
4. Evropská rada	72
5. Soudní orgány EU	72
<i>a) Úvodní poznámky</i>	72
<i>b) Evropský soudní dvůr</i>	73
<i>c) Soud prvního stupně</i>	74
<i>d) Zvláštní soudní senáty (specializované soudy) - Soud pro veřejnou službu</i>	75
<i>e) Procesní předpisy a senátní struktura soudů</i>	75
<i>f) Řízení před Evropským soudním dvorem a Soudem prvního stupně</i>	75
<i>g) Změny podle Lisabonské smlouvy</i>	77
7. Účetní dvůr	77
8. Evropská centrální banka	78
9. Další pomocné orgány	78
10. Evropská investiční banka	78

11. Tzv. demokratický deficit v ES (EU)	79
VIII. Právní systém ES (EU). Prameny komunitárního práva	80
1. Systém práva Evropských společenství a práva Evropské unie	80
2. Akty členských států (primární právo)	83
3. Akty orgánů Společenství (sekundární právo)	84
<i>a) Druhy aktů Společenství</i>	84
<i>b) Legislativní pravomoci Společenství</i>	86
<i>c) Základní formální náležitosti aktů Společenství</i>	87
4. Postup při přijímání aktů Společenství (procedura legislativní činnosti)	88
<i>a) Úvodní poznámky</i>	88
<i>b) Konzultační postup</i>	88
<i>c) Postup kooperační</i>	88
<i>d) Spolurozhodovací postup</i>	89
<i>e) Lisabonská smlouva</i>	89
5. Obecné zásady komunitárního práva	89
6. Evropský soudní dvůr jako tvůrce práva - právní povaha jeho rozhodnutí	90
7. Závaznost a aplikace komunitárního práva v členských státech	91
<i>a) Přímý účinek komunitárního práva</i>	91
<i>b) Přednost komunitárního práva</i>	91
IX. Vynucování komunitárního práva	92
1. Řízení proti členskému státu, který porušil povinnost stanovenou komunitárním právem	92
<i>a) Řízení před Komisí v rámci její kontrolní pravomoci</i>	92
<i>b) Fáze soudního řízení (před Evropským soudním dvorem)</i>	93
<i>c) Postih státu, který nerespektuje rozhodnutí ESD (čl. 228 Smlouvy ES)</i>	94
2. Řízení proti jednotlivci, který porušil povinnost stanovenou komunitárním právem	97
Příloha 1: Rozsudek ESD ve věci Komise proti ČR	98
Příloha 2: Okruhy ke zkoušce	101
Příloha 3: Ukázky otázek ze zkušebního testu	103

Použité zkratky:

ESD - Evropský soudní dvůr = Soudní dvůr

SPS - Soud prvního stupně

Smlouva ES - Smlouva o založení Evropského společenství

Smlouva EU - Smlouva o Evropské unii